

Kan de bygga landets bästa äldreomsorg?

”Sveriges bästa geriatrikavdelning” skapas i detta nu på Karolinska universitetssjukhuset i Huddinge. Det är vad initiativtagarna hoppas uppnå – **med hjälp av sponsorer.**

TEXT MONICA SANDBERG
FOTO ANNA SIMONSSON

I ett arbetsrum på sjukhuset sitter Eva Fogelberg och Lars Robertsson, chefssjuksköterskor för geriatrikavdelning 72 och 74, och fingrar på tygbitar och stryker händerna över mattprover. De granskar ett inredningsförslag till hur de så kallade kommunikationsrummen ska inredas.

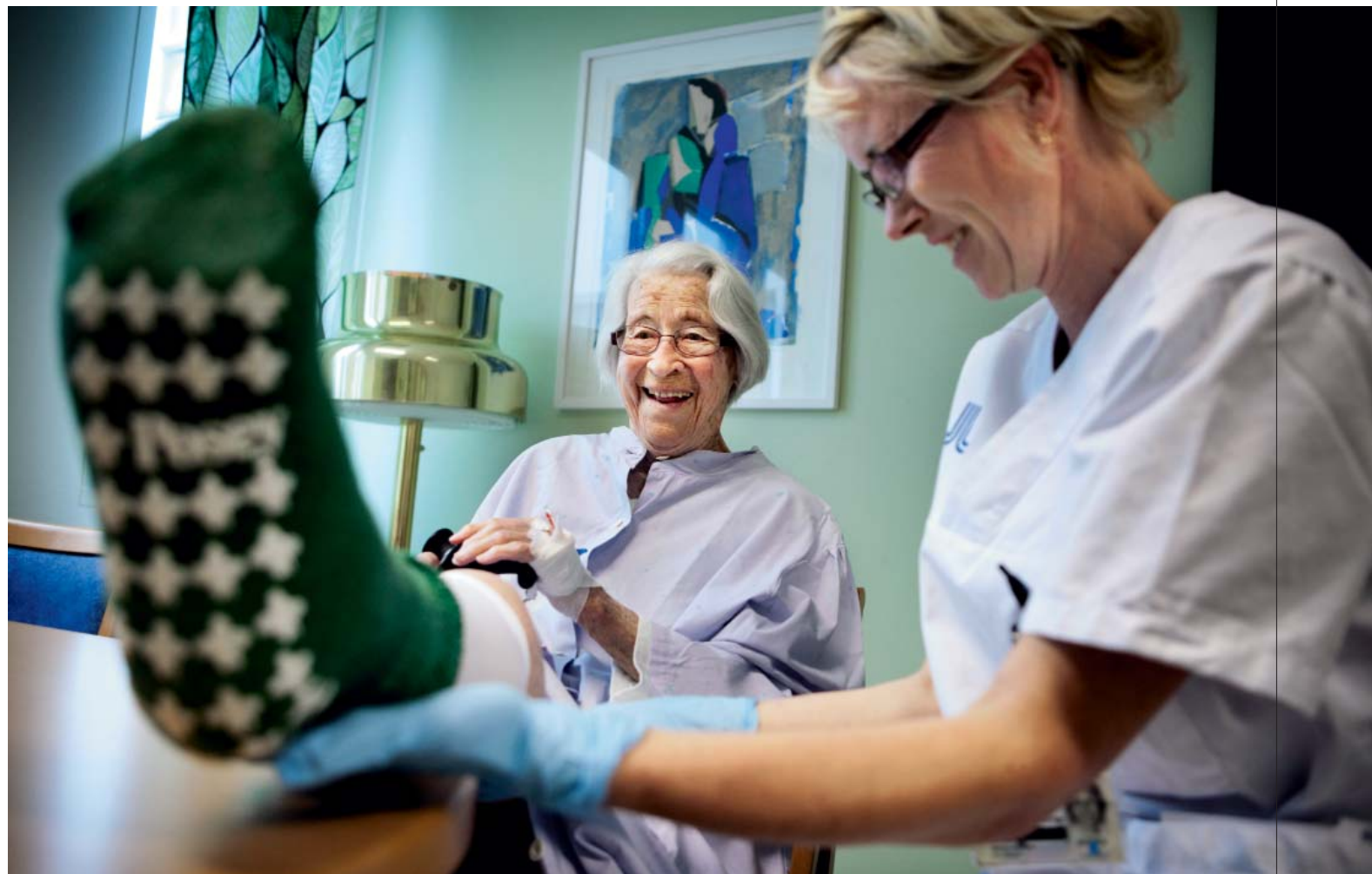
Höga mål. Med i processen är bland andra Tobias Hummel (i mitten), en av initiativtagarna, samt Eva Fogelberg och Lars Robertsson, chefssjuksköterskor på geriatrika avdelningarna 72 och 74.

– Ja, vi har inga rum i dag där personalen ostört kan möta anhöriga och patienter vid exempelvis utskrivning, säger Eva Fogelberg och sparkar av sig foppatofflorna.

Det är inte varje dag de har möjlighet att påverka vårdutrymmenas utseende. Eva Fogelberg slår ut handen:

gardinen hänger på trekvart, kontorstolarnas skumgummistoppning har trängt igenom det tunnötta möbelyget och skrivbordet är ett fynd från sjukhuskällarens förråd. Med andra ord samma estetik som på många andra sjukhus i landet.

Men det här är varken vilken dag

Vänlighet är viktigast för patienter, tycker 100-åriga Britta Lindebeck, som här får hjälp av sjukgymnasten Anette Eriksson.

Ny kostym. Det är inte varje dag personalen har möjlighet att påverka vårdutrymmenas utseende. Nu ska de slitna kontorsstolarna bytas ut och inredningen göras om. En estetiskt tilltalande miljö samverkar med själva vården, anser initiativtagarna till Framtidens geriatrik.

Vård & näringsliv i samarbete.

eller vilket projekt som helst. Det här är en del i skapandet av Sveriges bästa äldrevårdsavdelning.

I det vördnadsbjudande sammanhanget kanske inredning kan tyckas som en petitesse. Alls icke. En tilltalande miljö samverkar med själva vården, menar Tobias Hummel, en av initiativtagarna till Framtidens geriatrik, som projektet heter. Under rundvandringen i universitetssjukhusets lokaler är han en ovanlig syn i sin svarta kostym och blanksvarta läderskor.

Men det där sista är bara till hälften sant, för under de senaste åren har Tobias Hummel kommit och gått som barn i huset. Under perioder har han praktiserat på en av sjukhusets vårdavdelningar och bara arbetat deltid på sitt vanliga jobb. Allt för att skaffa sig kunskap i arbetet med sin vision.

Idén om en mönsteravdelning inom geriatrik kom efter att ha mött dagens äldrevård under morföräldrarnas sjukdomsperiod på Danderyds sjukhus.

Som anhörig berördes han på flera plan.

– Personalen gjorde ett bra jobb, men jag kände att morfar och mormor hade kunnat få ett ännu värdigare slut, säger Tobias Hummel.

Han vill inte påstå att äldrevården är dålig, men skulle önska att den hade en uppåtgående kurva, att de gamla får bättre och bättre omvårdnad ju äldre de blir.

– Jag vill att respekten ska öka. Min ambition är att vården ska bli perfekt, tipptopp helt enkelt.

För ungefär ett och ett halvt år sedan tog han kontakt med Johan Permert, chef för Innovationsplatsen på Karolinska universitetssjukhuset i Huddinge. Innovationsplatsen är sjukhusets forum för samarbete mellan sjukvård, forskning och näringsliv.

Dörrar öppnades och en projektgrupp bildades. Den andra initiativ-

tagaren, Malin Pops Runsten från konsultfirman Centigo, tog rollen som projektledare. Hon har sedan starten, tillsammans med andra konsulter och arkitekten Lars Liedgren, arbetat gratis, som en form av CSR – det vill säga corporate social responsibility – vilket enligt Nationalencyklopedins definition innebär att företag ”bidrar till en hållbar utveckling”. Exempelvis att gå in med kompetens och pengar i verksamheter som inte har medel.

– Vi gör det för att vi kan och tror på det här, säger Malin Pops Runsten.

Framtidens geriatrik ska rymma ungefär 40 patienter. Hur många sjuksköterskor det blir är i dag oklart.

Visionen om landets bästa äldre vård vilar på två delar, dels det fysiska – inredningen, miljöerna – dels omvårdnaden. Fräscha lokaler i all ära, men omhändertagandet av de äldre är naturligtvis viktigast av allt, en åsikt som delas av alla de inblandade.

”Det här ger mer goodwill än att sponsra en golftävling”

TOBIAS HUMMEL

Medan själva den fysiska miljön inte är klar förrän 2014 är arbetet med att utveckla det ultimata sättet att vårda äldre i full gång.

Omvårdarbetet baseras på en kombination av vetenskap och önskemål från patienter, vårdpersonal och anhöriga om hur de vill att bra äldrevård ska vara.

– Bemötande. När man kokar ner allt är det vad det handlar om, säger Tobias Hummel och får medhåll från chefssjuksköterskorna Eva Fogelberg och Lars Robertsson.

I grunden ska omvårdnaden vara baserad på patientnärmre arbetssätt, något som redan är infört på avdelning 72 och 74. Utanför två av patientrummen står Carl-Johan Leijonstaa, specialistsjuksköterska inom äldrevård, och arbetar vid en bärbar dator på en pulpet.

– Jag är närmare patienterna så här.

Jag har bra uppsikt och är mer delaktig. Förut var det mer av att sitta på expeditionen, säger han.

Omvårdnaden ska också vara flödesinriktad. Där har förändringsarbetet pågått i pilotförsök och ska, på managementspråk, rullas ut i full skala i höst.

I stora drag handlar det om att undvika slöseri med tid och resurser, ta bort dubbelarbete, hela tiden checka av mot patienten och göra ständiga förbättringar i omvårdnadsarbetet.

Sjuksköterskan Anette Larsson berättar att förändringarna inte har skett utan friktion i arbetsgruppen, då det handlar om att lära sig av med gamla mönster.

– Det krävs mycket av personalgruppen för att få in den här förändringen, fyller Eva Fogelberg i.

Anette Larsson har ingenting emot att privata finansierare går in och bidrar.

– Så länge de inte lägger sig i den medicinska vården är det okej för mig, om det gagnar patienterna, säger hon.

Johan Permert gör inte någon bedömning av huruvida det finns risker eller fördelar med att använda sig av sponsorer. Han berättar att Framtidens geriatrik först ska presentera ett, som han uttrycker det, ”moget förslag”, sedan tar Innovationsplatsen, sjukhusledningen och slutligen landstingsledningen ställning till och gör en riskanalys av projektet.

– Sedan ska man inte använda ordet sponsorer, det är inte något trevligt uttryck, tycker jag. Det är bättre att kalla det gemensam finansiering. Och det allmänna kommer inte att behöva lägga en spänn i det här, säger han.

Det är inte klart ännu vad prislappen för Framtidens geriatrik hamnar på, berättar Tobias Hummel.

– Jag arbetar med finansieringen just nu och tror att det är färdigt i slutet av året, säger han.

Vad eventuella givare har att vänta sig om de går in med pengar i verksamheten är oklart.

– Den viktigaste faktorn för att sponsra projektet är att det verkligen

”Min ambition är att äldrevården ska bli perfekt, tipptopp helt enkelt”

Mer delaktig. Carl-Johan Leijonstaaf, specialistsjuksköterska inom äldrevård, gillar att arbeta patientnärmre, en del i utvecklingen som Lars Robertsson och Eva Fogelberg arbetar med.

är relevant och rimmar med företagets vision, så att syftet med sponsringen inte i första hand är avkastning utan att göra skillnad. Hypotesen är att företaget därmed också får starkare konkurrenskraft.

Han förekommer frågan innan den ens hunnit uttalas:

– Det låter kanske beräknande, men det här ger mer goodwill än att sponsra en golf tävling. Äldrevård är också något som alla kan relatera till, säger han.

Projektet kan resultera i något nytt i svensk sjukvård: näringsliv och sjukvård i en givande och tagande vinnvinn-situation där näringslivet lägger pengar i sjukvårdens kassa medan sjukvården ger autenticitet

och legitimitet åt givaren.

För att ge ytterligare tyngd till hela projektet är det tänkt att en specialist-sjuksköterskeutbildning i geriatrisk ska kopplas till avdelningen.

– Vi vill säkerställa en hög kompetensnivå hos personalen och så behöver vi mer forskning i geriatrisk. Det är ett lågstatusområde, samtidigt som det handlar om en komplex vård. Om vår respekt för de äldre skulle öka så skulle också geriatriken få högre status, säger Eva Fogelberg och Lars Robertsson.

Förhoppningen är att Framtidens geriatrisk ska tjäna som förebild. När projektet väl rullar lämnar projektled-

ningen över till Karolinska universitetssjukhuset.

I korridoren tar 100-åriga Britta Lindebeck en promenad med sjukgymnasten Anette Eriksson.

”Ordet sponsorer är inte något trevligt uttryck. Det är bättre att kalla det gemensam finansiering”

– Sveriges bästa vård? Jag tycker att det är så bra som det är, det är paradiset när man kommer hit. De är som änglar. Det vi patienter behöver är vänlighet och kärlek, säger hon. ✱